

Wydział Katechetyczny
Kurii Diecezjalnej w Kielcach
ul. Jana Pawła II 3
25-025 Kielce

Kielce, 29 luty 2024 roku

ON 11/24

Szanowna Pani
Barbara Nowacka
Minister Edukacji Narodowej

Szanowna Pani Minister,

zwracamy się do Pani jako przedstawicielce grupy nauczycieli, którą stanowią katecheci świeccy i zakonni (nauczyciele religii) z diecezji kieleckiej. W związku z informacjami, które pojawiają się w przestrzeni medialnej, martwi nas przede wszystkim fakt, że przedstawiciele Ministerstwa Edukacji Narodowej wydają oświadczenia i deklaracje, w których my jako nauczyciele, obywatele i ludzie jesteśmy zupełnie pomijani, tzn. nikt nie dostrzega faktu, że te zmiany dotkną dzieci i młodzież, a także nas i nasze rodziny.

Wielu z nas jest nauczycielami religii od kilkunastu lat, a nasza praca nie jest oparta o „widzi mi się” Kościoła. Nauczyciele religii podejmują pracę w szkole na takich samych zasadach jak nauczyciele innych przedmiotów oraz muszą spełnić dodatkowe warunki:

- 1) muszą posiadać imienne skierowanie do konkretnej placówki wystawione przez biskupa diecezjalnego,
- 2) ich kwalifikacje określa porozumienie zawierane między Ministrem Edukacji Narodowej i Konferencją Episkopatu Polski.

Obecnie wymagane jest ukończenie studiów teologicznych oraz uzyskanie przygotowania pedagogicznego. W pracy w szkole lub innej placówce nauczyciele religii mają takie same prawa i obowiązki, jak pozostali nauczyciele. Za pracę otrzymują takie same wynagrodzenie, jak inni nauczyciele, zróżnicowane m.in. w zależności od stopnia awansu zawodowego, do którego mają prawo, jak wszyscy nauczyciele. Nauczyciele religii muszą spełniać wymagania kwalifikacyjne i pedagogiczne analogiczne do tych, które spełniają inni nauczyciele. Określają to przepisy prawa państwowego, które Kościół w pełni respektuje.

Uważamy ponadto, że zapowiadane zmiany dotkną kondycji etycznej, moralnej i psychicznej naszych uczniów. Treści, które są omawiane na lekcjach religii, w dużej części dotyczą rozróżniania dobra od zła, pomocy i wspierania potrzebujących, pochylania się nad słabszymi. Brak w przestrzeni szkolnej religii lub etyki pozbawi młodego człowieka możliwości refleksji nad tymi tematami. Treści te nie są w naszej pracy jedynie teorią, gdyż

bardzo wielu katechetów jest zaangażowanych w prowadzenie szkolnych kół wolontaryjnych i charytatywnych. Poświęcając swój czas pokazujemy młodym ludziom, że treści ze „szkolnej ławy” przekładamy na realną pomoc potrzebującym, słabszym, chorym. Często to na szkolnej lekcji religii młodzi mają jedyną możliwość zapytania o trudne, przykre sprawy dotyczące życia, wyborów moralnych. Mają także możliwość usłyszenia o przykładach postępowania osób znanych, cenionych, którzy starają się zmieniać świat na lepszy. Co się stanie z tymi treściami, skąd młodzi się o nich dowiedzą, gdy religia i etyka zostaną wyprowadzone z polskiej szkoły? Warto także podkreślić wielkie zaangażowanie i często zwyczajnie pracę społeczną katechetów, którzy często po zajęciach w szkole brali żywy udział we wszelakich próbach, przygotowaniach, prowadzili chórki, koła, stowarzyszenia młodych, organizowali wszelkie wyjazdy i wycieczki dla dzieci i młodzieży. Pragniemy zaznaczyć, że czyniono to wielokrotnie i nigdy nie oczekiwano dodatkowej zapłaty.

Warto podkreślić, że obecność lekcji religii w systemie oświaty ma mocne umocowanie prawne. Pochylając się nad kwestią organizacji edukacji religijnej, w pierwszej kolejności wskazać należy, że przyjęty w polskim systemie prawnym model nauczania religii należy rozumieć jako wyraz wolności religijnej. Kwestię tę reguluje zarówno Konstytucja RP, ratyfikowane umowy międzynarodowe, jak i ustawodawstwo zwykłe. Na poziomie ustawy zasadniczej na uwagę zasługuje art. 53. Gwarantowana w nim wolność sumienia i religii powiązana jest z art. 48 ust. 1 (prawo rodziców do religijnego wychowania dzieci) oraz art. 25 (zasady relacji państwa z kościołami i innymi związkami wyznaniowymi). Uszczegółowienie przepisów konstytucyjnych w odniesieniu do wolności religijnej w kontekście nauczania religii odnajdujemy również w art. 12 Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską z 1993 roku.

Na poziomie ustawodawstwa zwykłego kwestię nauczania religii w szkołach reguluje m.in. art. 12 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Jak zauważył Trybunał Konstytucyjny, zwrot „szkoły publiczne organizują naukę religii na życzenie rodziców bądź samych uczniów” użyty w art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty odnosi się do spraw formalnych, porządkowych, organizacyjnych, administracyjnych. Tym samym obowiązek ów obejmuje m.in. prowadzenie edukacji religijnej w ramach szkolnego planu lekcji oraz w placówkach edukacyjnych.

Szczegółowe regulacje dotyczące katechezy zawarte w art. 12 Konkordatu gwarantują, że publiczne szkoły i przedszkola zorganizują naukę religii w ramach planu zajęć. I choć z tego przepisu nie wynika wprost, że religia nie może być na początku lub na końcu dnia zajęć szkolnych, ale można przyjąć, że zwrot „w ramach” nie oznacza tego samego co „na początku lub na końcu” (w kontekście czegoś dodatkowego)¹.

W obliczu zapowiedzi ministerialnych, a także prac podjętych nad nowelizacją rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych rozpoczęcia

---

¹ Za: W. Pakulniewicz, *Religia na pierwszej lub ostatniej lekcji – czy wskazują na to przepisy*, <https://www.portaloswiatowy.pl/analizy-i-interpretacje/religia-na-pierwszej-lub-ostatniej-lekcji-czy-wskazuja-na-to-przepisy-22434.html> (dostęp: 3.01.2024).

procedury opiniowania projektu nowelizacji wspomnianego rozporządzenia, w którym przewiduje się zmiany dotyczące oceny z przedmiotu szkolnego, jakim jest religia pragniemy wyrazić swoją opinię oraz wnieść uwagi co do tej kwestii.

Uważamy, że ocena z religii/etyki powinna pozostać na świadectwie, jako odzwierciedlenie wysiłku ucznia włożonego w zdobywaniu wiedzy i umiejętności z danego przedmiotu oraz, że powinna być wliczana do średniej ocen. Ocena pełni bowiem rolę motywacyjną i informacyjną, dlatego uważamy, że mamy obowiązek bronić prawa uczniów do jej posiadania oraz wliczania do średniej ocen. Warto dodać, że ocena z religii / etyki, zgodnie z podstawą programową, nie jest formą oceniania „za wiarę”, ale za „wiedzę i umiejętności”.

W związku z przedstawioną sytuacją, zaangażowaniem nauczycieli religii w proces wychowania polskich dzieci i młodzieży, a także nakreślonym stanem prawnym dotyczącym ugruntowania osoby nauczyciela religii i lekcji religii w prawie oświatowym, uprzejmie prosimy Panią Minister o pozytywne rozpatrzenie naszego wniosku.

Z poważaniem
Katecheci świeccy
diecezji kieleckiej

Załączniki:

Oświadczenia nauczycieli religii diecezji kieleckiej popierające niniejszy wniosek.